La tragèdia d'Otel·lo

Per PepMaria el dl., 15/09/2014 - 09:00

"La tragèdia d'Otel·lo, el moro de Venècia", de William Shakespeare, narra la història d'un militar de classe baixa i de pell fosca, Otel·lo, que es casa per amor amb Desdèmona, filla d'un noble venecià. Otel·lo nomena lloctinent seu Cassio, atraient-se involuntàriament l'odi de Iago, un altre militar al seu servei. Aleshores Iago desperta en Otel·lo la gelosia respecte a Cassio, a qui acusa falsament de ser amant de Desdèmona. La gota que fa embogir Otel·lo i el porta a escanyar la innocent Desdèmona és un mocador que Otel·lo havia regalat a Desdèmona com a penyora d'amor. Desdèmona ha perdut aquest mocador, i Iago es fa amb ell per mostrar-lo a Otel·lo dient que l'ha trobat a la cambra de Cassio.En relació amb aquesta tragèdia, el filòsof canadenc Charles Taylor reflexiona sobre les decisions vitals i el paper que hi juguen el que ell anomena "fonts externes" i "fonts internes": "El que fa d'*Otel·lo* una tragèdia, i no només un conte de mala sort, és que considerem el seu protagonista culpable d'haver cregut massa ràpidament l'evidència fabricada per Iago. Ell tenia un mode alternatiu d'accedir a la innocència de Desdèmona en ella mateixa, només que hagués obert el seu cor a l'amor i la devoció envers ella. L'error fatal en el tràgic heroi Otel·lo és la seva incapacitat de fer justament això, empresonat com està en un poderós codi d'honor (...) No podem només explicar elque fem en base a la informació que rebem de fonts externes, sense contrastar el que fem amb les fonts internes."Charles Taylor *A Secular Age*, pp.567-568Taylor ens convida a no basar les nostres certeses vitals fonamentals només en fonts externes. Certeses vitals fonamentals són, per exemple: qui és l'amor de la meva vida, qui mereix la meva confiança, quina és la meva vocació professional, o quins són els valors que desitjo que guiïn la meva vida. I en aquest sentit, el filòsof convida a relativitzar les "raons" que provenen de fonts externes: sigui de la ciència o la tècnica, o bé d'altres persones - per molt benintencionades que siguin. Al cap i a la fi, es tracta de *la meva* vida, de *la meva* felicitat; i per això, arribats a un cert punt, hem de relativitzar qualsevol evidència externa o fer callar tota font externa. No fos cas que, sense voler-ho, acabem matant la Desdèmona que ens estima i hauria fet la nostra felicitat.Una bellíssima cançó de Jacques Brel ("Quand on n'a que l'amour") diu: "(...) quan només ens queda l'amor com a única raó, com a única cançó, i únic socors". Seguint Brel, crec que el darrer fonament de la vida és l'amor -rebut i lliurat. Un amor rebut de persones concretes al llarg d'una història compartida; un amor lliurat a persones concretes al llarg d'una història compartida. Penso que l'evidència interna d'aquests amors és la font digna de crèdit: la que esdevé "raó" de les nostres certeses vitals fonamentals. I per això, les altres fonts s'han de posar al servei d'una més profunda i lúcida adhesió a aquesta certesa. Charles Taylor parla de *l'analogia de Desdèmona* per referir-se a la influència que han tingut la ciència i la tècnica modernes en la persona i les seves certeses vitals referides a Déu. Perquè, segons aquest filòsof, també la relació amb Déu s'ha de fonamentar principalment en evidència interna. I és que, en la tradició judeocristiana, Déu té a veure amb un Misteri invisible que confereix llum i conhort a les vides dels qui li obren el cor i van teixint amb Ell una història compartida d'amor lliurat i rebut.· *Quines històries compartides fonamenten les meves certeses/decisions professionals? I les meves adhesions a valors fonamentals?· Reconec entre les meves relacions alguns Iagos que enverinen les meves presesde decisions? · Quan algun conegut ha necessitat consell, he sabut descobrir el moment de callar?· Quina ha estat la meva història en relació amb Déu? Com hi ha jugat els testimonis d'altres (fonts externs), la pròpia vivència (fonts internes)? Com hi han jugat les raons de la ciència i de la tècnica?*